

ИЗВЕШТАЈ КОМИСИЈЕ ЗА ОЦЕНУ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

I ПОДАЦИ О КОМИСИЈИ ЗА ОЦЕНУ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

1.1. ДАТУМ И ОРГАН КОЈИ ЈЕ ИМЕНОВАО КОМИСИЈУ

Одлуком бр. 916/1 од 15. априла 2026, донетој на седници одржаној дана 9. априла 2026. године, Наставно-научно веће Филолошког факултета Универзитета у Београду образовало је Комисију за оцену докторске дисертације докторанда **Милице Ж. Шкорић** под насловом „**Акустичка анализа говора Београда: прозодија речи и вокалска боја**”, урађену под менторским руковођењем доц. др **Ане Батас**.

1.2. САСТАВ КОМИСИЈЕ ЗА ОЦЕНУ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

1. ПРЕДСЕДНИК КОМИСИЈЕ

Име и презиме: Биљана Чубровић

Звање: редовни професор

Ужа научна област: Англистика, предмет: Енглески језик

Датум избора у звање: 16. 5. 2018.

Установа на којој је запослен: Филолошки факултет, Универзитет у Београду

2. ЧЛАН КОМИСИЈЕ

Име и презиме: Никола Радосављевић

Звање: доцент

Ужа научна област: Српски језик, предмети: Фонетика српског језика, Акцентологија српског језика, Фонологија српског језика

Датум избора у звање: 28. 10. 2025.

Установа на којој је запослен: Филолошки факултет, Универзитет у Београду

3. ЧЛАН КОМИСИЈЕ

Име и презиме: Дејан Средојевић

Звање: редовни професор

Ужа научна област: Српски језик и лингвистика

Датум избора у звање: 1. 10. 2022.

Установа на којој је запослен: Филозофски факултет, Универзитет у Новом Саду

II ПОДАЦИ О КАНДИДАТУ

Име (име једног родитеља) презиме:	Милица (Жељко) Шкорић
Датум и место рођења:	10. јануара 1992, Београд
Наслов мастер рада:	<i>Синтаксичке одлике у епистоларном стилу Вука Стефановића Караџића</i>
Датум одбране мастер рада:	30. 9. 2016.
Установа где је одбрањен мастер рад:	Филолошки факултет, Универзитет у Београду
Научна област из које је стечено академско звање мастер:	Српски језик

III СПИСАК НАУЧНИХ И СТРУЧНИХ РАДОВА који су објављени или прихваћени за објављивање у оквиру рада на докторској дисертацији

Шкорић, М. (2015) „Косово у асоцијацијама говорника српског језика“, *Свет речи*, 39–40, стр. 40–45.

Шкорић, М. (2015) „Свети Трифун“, у: Блажић, М. (ур.) *Српски на српском I*, Београд: Издавачка кућа РТС, стр. 238–239.

Шкорић, М. (2020) „Проблеми типолошких одлика у вокалским системима светских језика“, *Свет речи*, 49–50, стр. 8–16.

Шкорић, М. (2021) „Концепт *Балкан* у савременом српском језику и култури (на материјалу анкетних података)“, *Живи језици: часопис за стране језике и књижевности*, 41(1), стр. 87–109. doi: 10.18485/zivjez.2021.41.1.4%20

Škorić, М. (2021) „Osnovne fonološke osobine govora Srba u Ravnim Kotarima (sela Donje Biljane i Lišane Tinjske)“, *Philologia*, 19(1), стр. 11–24. doi: 10.18485/philologia.2021.19.19.2.

Škorić, М. (2024) „Video-sadržaji namenjeni informalnom učenju srpskog jezika na platformi Jutjub (YouTube)“, *Анали Филолошког факултета*, 36(2), стр. 149–177. doi: 10.18485/analiff.2024.36.2.8.

Шкорић, М. (2025) „Преношење акцента на проклитику у говору равнокотарских Срба из села Доње Биљане“, *Српски језик: студије српске и словенске*, 30(1), стр. 435–454. doi:10.18485/sj.2025.30.1.23

IV НАСЛОВ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

Акустичка анализа говора Београда: прозодија речи и вокалска боја

V ПРЕДМЕТ И ЦИЉ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

Предмет докторске дисертације Милице Ж. Шкорић јесу акустичке особине београдског говора, анализирани у оквиру експерименталне фонетике, са посебним освртом на однос сегментних и супрасегментних параметара. У раду се вокалска боја испитује као основна одлика сегментног нивоа, док се на супрасегментном нивоу анализирају трајање и фреквенција основног тона (F0) као кључни корелати прозодијске структуре речи.

Полазећи од становишта да београдски говор представља динамичан и варијабилан систем, ауторка настоји да пружи његов систематичан акустички опис, са посебним фокусом на улогу акцента, квантитета и позиције слога у обликовању вокалских карактеристика.

Основни циљ истраживања јесте дескрипција и квантификација акустичких параметара београдског говора, као и утврђивање начина на који прозодијски фактори утичу на вокалски квалитет, трајање и динамику основног тона. У складу с тим, истраживање обухвата следеће:

- анализу формантских фреквенција као показатеља вокалског квалитета у зависности од прозодијских услова;
- испитивање трајања вокала у односу на квантитет, акценатски квалитет и позицију слога;
- анализу фреквенције основног тона и тонских контура у различитим прозодијским структурама;
- утврђивање хијерархије статистички значајних фактора применом савремених метода (ANOVA и GAMM).

У ширем смислу, циљ рада је да понуди интегративни акустички опис у којем се сегментне и супрасегментне карактеристике посматрају као повезани аспекти јединственог говорног система.

VI ОСНОВНЕ ХИПОТЕЗЕ ИСТРАЖИВАЊА ДИСЕРТАЦИЈЕ

Основне хипотезе истраживања имплицитно су постављене кроз дефинисане истраживачке задатке и односе се на испитивање утицаја прозодијских и структурних фактора на акустичке параметре говора. На основу тога могу се издвојити следеће хипотезе:

- а) акустички параметри говора (вокалска боја, трајање и фреквенција основног тона) показују систематску зависност од места акцента, његовог квантитета и квалитета акцента;
- б) вокалски квалитет, односно формантска структура вокала, условљен је квантитетом наглашеног слога, квалитетом дугих и кратких акцената и позицијом неакцентованог слога;
- в) трајање вокала као временска димензија говорног сигнала зависи од квантитета наглашеног слога, квалитета дугих и кратких акцената, као и од структуре и позиције неакцентованог слога;
- г) фреквенција основног тона као примарни акустички корелат мелодијске структуре београдског акценатског система показује зависност од места и квалитета дугих и кратких акцената.

Овако постављене хипотезе омогућавају систематско испитивање односа између сегментних и супрасегментних аспеката говора и представљају чврсту основу за емпиријску анализу спроведену у раду.

VII КРАТАК ОПИС САДРЖАЈА ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

Докторска дисертација Милице Ж. Шкорић обима је 156 страна основног текста (без прилога) и јасно је структурирана у пет тематски повезаних поглавља: Увод, три централна аналитичка поглавља (Вокалски квалитет, Трајање и Фреквенција основног тона) и Закључак, уз пратећу литературу и прилоге.

После уводног поглавља (стр. 1–15), у којем се прецизно дефинишу предмет, циљеви и задаци истраживања, као и теоријски оквир, следи разрада основних појмова релевантних за истраживање. У оквиру овог дела рада изложен је акустички модел говорне продукције заснован на односу извор–филтар (стр. 2–3), као и преглед вокала као физичког и фонетског феномена (стр. 3–5). Посебна пажња посвећена је опису вокалског система српског језика и његових акустичких корелата, након чега следи детаљно позиционирање београдског варијетета у оквиру досадашњих истраживања урбаних говора (стр. 5–15), чиме се јасно одређује теоријско-методолошки оквир рада.

У наставку уводног дела издвојено је методолошко потпоглавље (стр. 8–15), у којем је дат детаљан опис корпуса, говорника, поступка снимања и обраде података. Емпиријско истраживање је засновано на материјалу од 190 оквирних реченица, који обухвата говор 44 испитаника старосне доби од 20 до 40 година. Акустичка анализа спроведена је у програму Praat, при чему су мерене формантске фреквенције (F1, F2, F3), трајање вокала и фреквенција основног тона (F0). Поред дескриптивних анализа, у раду су примењене и савремене статистичке методе, укључујући мешовиту анализу варијансе (ANOVA) са поновљеним мерењима и уопштене адитивне мешовите моделе (GAMM), што представља важан методолошки допринос.

У другом поглављу, Вокалски квалитет (стр. 17–64), анализирају се спектрална својства вокала кроз вредности формантских фреквенција. После уводних напомена и прегледа релевантне литературе (стр. 17–21), излаже се методолошки оквир заснован на мешовитој анализи варијансе (ANOVA) (стр. 21–23). Централни део поглавља чини детаљна анализа утицаја квантитета наглашеног слога (стр. 27–36), квалитета дугих и кратких акцената (стр. 37–50) и позиције неакцентованог слога (стр. 51–59) на вокалски квалитет. Резултати су представљени кроз табеле, графиконе и статистичке показатеље, уз јасно уочавање образаца варијабилности, а поглавље се завршава синтетичким прегледом релативног значаја испитиваних фактора (стр. 60–64).

Треће поглавље, Трајање (стр. 65–124), посвећено је анализи временске димензије вокала. Након уводних разматрања и прегледа досадашњих истраживања (стр. 65–66), излаже се методолошки приступ (стр. 66–67), а затим следи опсежан приказ резултата заснован на великом броју појединачних мерења. У овом делу рада испитује се утицај квантитета наглашеног слога, квалитета акцената, позиције неакцентованог слога и структуре поста акценатског слога на трајање вокала (стр. 119–123). Резултати су систематизовани и представљени кроз табеларне и графичке приказе, што омогућава јасно сагледавање релевантних тенденција, а на крају поглавља дат је синтетички преглед (стр. 123–124).

У четвртом поглављу, Фреквенција основног тона (стр. 126–149), анализира се динамика F0 као основног носиоца мелодијске структуре. После теоријских напомена и прегледа литературе (стр. 126–131), представљен је методолошки оквир заснован на примени GAMM модела (стр. 131–133), који омогућава анализу тонских контура у временској димензији. У наставку се приказују резултати за двосложне речи (стр. 133–140) и тросложне речи (стр. 141–147), као и њихово упоредно сагледавање (стр. 148–149), чиме се указује на сложене интеракције између прозодијских фактора и структуре речи.

У петом поглављу, Закључак (стр. 151–156), ауторка синтетизује резултате истраживања и указује на постојање хијерархије утицаја прозодијских и структурних фактора на вокалски квалитет и трајање, при чему се као доминантан издваја квантитет наглашеног слога. Истовремено се показује да дужина речи има кључну улогу у обликовању тонских контура, односно у динамици фреквенције основног тона.

Након закључка следе Литература (стр. 157–168) и Прилози (стр. 169–), који садрже детаљне табеларне приказе, графиконе и додатне материјале који поткрепљују емпиријску анализу и доприносе транспарентности истраживачког поступка.

VIII ОСТВАРЕНИ РЕЗУЛТАТИ И НАУЧНИ ДОПРИНОС ДИСЕРТАЦИЈЕ

Остварени резултати истраживања могу се груписати у три међусобно повезане целине: резултате који се односе на вокалски квалитет, резултате који се односе на трајање вокала и резултате који се односе на динамику фреквенције основног тона.

У домену вокалског квалитета, анализа формантских фреквенција показала је да су вредности F1, F2 и F3 систематски условљене прозодијским факторима, пре свега квантитетом наглашеног слога, који се издваја као доминантан фактор. Поред тога, утврђено је да акценатски квалитет и позиција неакцентованог слога имају значајан, али хијерархијски подређен утицај. Добијени резултати указују на постојање јасних образаца варијабилности вокалских категорија у акустичком простору, што доприноси прецизнијем опису вокалског система београдског говора.

У области трајања вокала показано је да временска димензија говорног сигнала такође зависи од више међусобно повезаних фактора. Најзначајнији утицај има квантитет наглашеног слога, док се као релевантни издвајају и акценатски квалитет, позиција неакцентованог слога и структура поста акценатског слога. Резултати указују на постојање систематске организације трајања вокала у оквиру речи, што потврђује тесну повезаност сегментних и супрасегментних нивоа говорне структуре.

Посебно значајни резултати добијени су анализом фреквенције основног тона (F0). Применом нелинеарног моделовања (GAMM) утврђено је да динамика тонских контура зависи пре свега од дужине речи, односно броја слогова, као и од интеракције акценатских категорија и наглашености. Показано је да се тонско кретање не може адекватно описати статичким вредностима, већ захтева анализу у временској димензији, што представља важан методолошки помак у односу на традиционалне приступе.

Један од кључних налаза дисертације јесте утврђивање хијерархије прозодијских фактора који утичу на акустичке параметре, при чему се квантитет наглашеног слога издваја као најзначајнији фактор, док остали фактори делују у сложеним интеракцијама. Овај резултат има шири значај за разумевање акцентског система српског језика, посебно у урбаним варијететима.

Научни допринос дисертације огледа се у више аспеката. Пре свега, рад доноси систематичан и емпиријски утемељен опис акустичких својстава београдског говора, чиме попуњава празнину у досадашњим истраживањима српских урбаних варијетета. Даље, значајан допринос представља интеграција сегментне и супрасегментне анализе у оквиру јединственог акустичког приступа, што омогућава свеобухватније разумевање говорне структуре.

Посебно треба истаћи методолошки допринос рада, који се огледа у примени савремених статистичких метода, укључујући мешовиту анализу варијансе и уопштене адитивне мешовите моделе (GAMM), који се у оваквом обиму и на овај начин ретко примењују у истраживањима српског језика.

Резултати дисертације имају изразит теоријски значај, јер убедљиво показују повезаност сегментних и супрасегментних аспеката говора у оквиру јединственог акустичког система и отварају простор за даља истраживања. Рад је изузетно јасно структуриран, методолошки доследан и заснован на савременим аналитичким приступима, те представља значајан и вредан допринос проучавању акустичких својстава српског језика.

IX ПРОВЕРА ОРИГИНАЛНОСТИ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

На основу Правилника о поступку провере оригиналности докторских дисертација које се бране на Универзитету у Београду и налаза у извештају из програма iThenticate, којим је извршена провера оригиналности докторске дисертације „Акустичка анализа говора Београда: прозодија речи и вокалска боја“ аутора мср Милице Шкорић, констатовано је да утврђено подудараре текста износи 2%. Овај степен подударности углавном је последица цитата и библиографских података о коришћеној литератури, што је у складу са чланом 9. Правилника.

На основу изнетог, а у складу са ставом 2 Члана 8. Правилника о поступку провере оригиналности докторских дисертација које се бране на Универзитету у Београду, извештај указује на оригиналност докторске дисертације, те се прописани поступак припреме за њену одбрану може наставити.

X ЗАКЉУЧАК И ПРЕДЛОГ

Комисија за оцену докторске дисертације констатује да је дисертација „*Акустичка анализа говора Београда: прозодија речи и вокалска боја*” кандидата мср Милице Ж. Шкорић оригинално и самостално научно дело и да су се стекли услови за њену јавну одбрану.

Комисија стога предлаже Наставно-научном већу Филолошког факултета Универзитета у Београду да прихвати с позитивном оценом Извештај о оцени докторске дисертације под насловом „*Акустичка анализа говора Београда: прозодија речи и вокалска боја*”, коју је кандидат израдио под менторством др Ане Батас, и да је, у складу са прописима, упути Већу научних области друштвено-хуманистичких наука Универзитета у Београду на разматрање.

ПОТПИСИ ЧЛАНОВА КОМИСИЈЕ:

1. _____
проф. др Биљана Чубровић
председник Комисије
2. _____
доц. др Никола Радосављевић
члан Комисије
3. _____
проф. др Дејан Средојевић
члан Комисије